

7. razred

DELO NA DALJAVO V TEDNU OD 19. DO 23. 10. 2020

1. TEMA: Slovenski knjižni in neknjižni jezik

O tej temi smo se pogovarjali pri nivojskem pouku, vendar je nismo uspeli dokončati. Vaše delo naj poteka takole:

- Reševanje nalog v delovnem zvezku in preverjanje rešitev

Če nisi uspel rešiti vseh nalog v delovnem zvezku na straneh od 30 do 36, to stori sedaj. Pravilnost svojih rešitev si preveri na spodnji povezavi:

<https://www.devetletka.net/index.php?r=downloadMaterial&id=7991&file=1>

- V zvezek si prepisi spodnje besedilo:

SLOVENSKI KNJIŽNI IN NEKNJIŽNI JEZIK

SLOVENSKI JEZIK		
KNJIŽNI JEZIK		NEKNJIŽNI JEZIK
ZBORNI JEZIK	KNJIŽNI POGOVORNI JEZIK	– POKRAJINSKI POGOVORNI JEZIK – NAREČJA – INTERESNE GOVORICE (npr. SLENG – govorica mladih)
<ul style="list-style-type: none">• govorno nastopanje• pisanje• dopisovanje z uradnimi osebami	<ul style="list-style-type: none">• pogovor z ljudmi iz oddaljenih krajev• uradni govorni položaj	<ul style="list-style-type: none">• pogovor s prijatelji, domačimi, sokrajani• dopisovanje s prijatelji

Knjižni jezik je skupen za vse Slovence, kar pomeni, da ljudem iz različnih koncev Slovenije omogoča, da razumejo drug drugega.

Zborni jezik je strožja različica knjižnega jezika. Popisan in opisan je v jezikovnih priručnikih (slovnica, slovar, pravopis, pravorečje). Zborni jezik pišemo in beremo, govorimo pa le takrat, kadar javno nastopamo.

2. TEMA: Basen

Oglej si živali na slikah. Vsaki izmed njih ljudje pripisujemo neko pregovorno lastnost (npr. kosmat kakor medved). Razmisli, katere lastnosti ljudje pripisujemo spodnjim živalim.

V tem tednu bomo brali besedila, v katerih nastopajo živali s človeškimi lastnostmi. Začeli bomo z zgodbo, ki jo je napisal ruski avtor Ivan Andrejevič Krilov in nosi naslov Volk in jagnje. Tvoje delo naj poteka takole:

- V berilu poišči besedilo, ga preberi in razmisli, kakšne občutke vzbuja v tebi.
- Besedilo, ki si ga prebral, uvrščamo med basni. Preberi spodnjo razlago in jo prepisi v zvezek.

BASEN

Basen je **kratka poučna pripoved** v vezani ali nevezani besedi. V njej nastopajo **poosebljene živali, rastline ali predmeti**, ki imajo tipizirane posamezne lastnosti (lisica je vedno zvita, volk je vedno požrešen...). Značilnost basni je **nauk**, ki je največkrat podan na začetku ali koncu besedila, včasih pa ga moramo poiskati sami.

Basnopisci: EZOP, JEAN DE LA FONTAINE, IVAN ANDREJEVIČ KRILOV, VALENTIN VODNIK, JOSIP STRITAR, FRAN ERJAVEC, DRAGOTIN KETTE, MATEJ BOR ...

- Odgovori na spodnja vprašanja, ki se nanašajo na basen Volk in jagnje.

1. Določi dogajalni prostor in naštej književne osebe.
2. Kaj vse volk očita jagnjetu in kako se jagnje brani?
3. Ali volk upošteva jagnjetove ugovore? Kaj stori na koncu?
4. Ali bi lahko lastnosti jagenjčka in volka prenesli na posamezne ljudi oz. narode? Odgovor utemelji tako, da navedeš nekaj primerov.
5. Izpiši nauk te basni in ga razloži.
6. Katere značajske lastnosti lahko pripišeš jagnjetu in katere volku?
6. Ali je besedilo napisano v vezani ali nevezani besedi? Odgovor utemelji.
7. Na podlagi česa lahko trdimo, da sta volk in jagnje v tej basni posebljena?
8. Izberi pravilno rešitev.

V basni Volk in jagnje prevladuje naslednji slogovni postopek:

a) opis/oris b) pripovedovanje c) oznaka č) dvogovor

9. Iz besedila izpiši dva primera rime, dva okrasna pridevka in primer inverzije (zamenjanega besednega reda).

- Preberi še naslednje tri basni in reši naloge, ki jim sledijo.

Palček in orel

Ptiči so hoteli imeti kralja in so sklenili, naj bo tisti, ki zleti v največje višave. Vsi so se vzdignili in tudi palček je mislil, da ne sme zaostajati. Ali revček je dobro vedel, da se v letanju ne more meriti z drugimi ptiči, zato je poskusil priti z zvijačo do najvišje časti.

Moj palček, ne bodi len, smukne pod letečega štrka in se mu skrije pod perje. Štrk tega še zapazil ni. Ptiči lete in lete vse više in više, ali sčasoma omagajo drug za drugim. Nazadnje se zibljejo v zraku samo še orel in štrk. Naposled jame pešati tudi štrk. Zdajci pa mu zleti stržek izpod perja in se drzne meriti z orlom. In glej, orel res omahne, stržek ga premaga in hoče biti kralj.

Ptiči pa so zvedeli za njegovo prevaro. Hoteli so ga ubiti in bi ga tudi bili, da se jim ni skrilo o pravem času v mišjo luknjo. V sramoto pa so mu vzdeli ime kraljiček, kakor ga sem ter tja tudi imenujejo. Kdor visoko leta, nizko pade.

Mravlji

Zvečer sta se sešli mravlji, sosedi v mravljišču.

»Joj, kako sem zdelana,« reče prva, »ves božji dan sem prevlačevala košček sladkorja, pa ga nisem mogla spraviti do doma; na sredi poti sem ga morala pustiti.« »A tako, ti misliš

drobtinice od sladkorja, ki ga je bila razsula neka deklica tam na cesti? Pa kako je to, saj je bilo polno majhnih koščkov tam...«

»Da, ali jaz sem se lotila največjega.«

»Brezumnica,« reče druga, »vidiš, jaz pa sem nosila le bolj majhne koščke; le pojdi pogledat, kakšen kup jih je! Seveda, ti hočeš vse naenkrat. Nu, pa imaš. Boš vsaj vedela za drugikrat!«

Muren in mravlje

Bilo je pozimi in hud mraz je pritiskal. Mravlje, ki so si bile nabrale poleti dovolj živeža, so udobno prebivale v svojem domovanju. Muren pa, ki se je zaril v zemljo, je trpel lakoto in je zmrzoval. Tedaj se privleče ves mršav k mravljam in jih prosi živeža, rekoč: »Ljube sosede, huda zima je, dajte mi malo jesti, da se nekoliko okrepčam, sicer poginem od lakote. Nič živeža nimam.« Mravlje pa so ga vprašale: »Hm, kje pa si bil s svojo pametjo poleti? Zakaj si takrat nisi pripravil živeža za zimo?« Muren jim kratko odvrne: »Nisem utegnil.« Mravlje: »Nisi utegnil? Kaj si pa delal?« Muren: »Poleti sem godel in pel.« Mravlje pa se nasmehnejo in mu rečejo: »Tako? Že dobro! — Če si poleti godel in pel, pa pozimi pleši!« in mu pred nosom zapro vrata. Kdor ne dela. naj tudi ne je!

(Vir vseh basni:

<https://sl.wikisource.org/w/index.php?search=slovenske+basni&title=Posebno%3AIskanje&go=Pojdi+na&ns0=1&ns104=1>)

1. V zvezek si preriši spodnjo preglednico in jo izpolni.

NASLOV BASNI	KNJŽEVNE OSEBE	NAUK

2. Označi nastopajoče živali (to pomeni, da moraš navesti njihove značajske lastnosti).

3. Kateri slogovni postopek (opis/oris, oznaka, pripovedovanje, dvogovor) prevladuje v basni Palček in orel? Kaj pa v preostalih dveh basnih?

4. Kaj v basni Palček in orel pomeni beseda PALČEK: majhen palec, pravljичno bitje ali ptico?

5. S katerimi imeni je še poimenovan palček iz prve basni?

6. Tretjo basen primerjaj z basnijo, ki jo je napisal Jean de La Fontaine z naslovom Mravlja in muren. Najdeš jo v berilu. Primerjavo napiši v obliki smiselno zaokroženega besedila.

DOMAČA NALOGA: Napiši svojo basen in mi jo pošlji po elektronski pošti (sabina.jeraj@os-cerknica.si) ali preko eAsistenta.